

РОЗДІЛ 7. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІЦИФРОВІ ОСВІТНІ ПЛАТФОРМИ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ І МЕТОДИЧНИЙ
РЕСУРС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВDIGITAL EDUCATIONAL PLATFORMS AS AN EDUCATIONAL
AND METHODOLOGICAL RESOURCE FOR TRAINING FUTURE
PHILOSOPHER TEACHERS

У статті аналізується проблема впровадження освітніх платформ у навчальний процес педагогічних університетів, зокрема в практичну діяльність студентів-філологів. В епоху глобальної цифровізації відбувається перебудова свідомості учителя, передбачаються організаційні, методичні, особистісні трансформації, на усвідомлення яких спрямована діяльність учасників освітнього процесу з підготовки майбутніх працівників освіти. Удосконалення професійної підготовки студентів, їхньої готовності до нових викликів досліджується авторами на матеріалі використання студентами-бакалаврами інтерактивних освітніх платформ. Пропонується різні підходи до систематизації та класифікації освітніх цифрових ресурсів, зокрема простежуються зміни в їхній оцінці, починаючи з періоду активного впровадження дистанційного та змішаного навчання. Автори пропонують активно формувати та апробувати цифрові компетентності студентів з володіння технічними та функціональними характеристиками сучасних цифрових засобів навчання, зокрема тих, що активно використовуються закладами освіти певного регіону. Процес навчання конкретної освітньої платформи з метою визначення ефективності як у навчальному процесі оволодіння іноземною мовою, так і з перспективою майбутнього використання її в професійній діяльності. Практична діяльність студентів спрямована на проведення моніторингу, який дозволить з'ясувати пріоритети в користуванні освітньою платформою учасниками освітнього процесу. У статті запропоновано конкретні шляхи інтеграції освітніх цифрових платформ з метою підвищення якості університетської освіти. Розглядаються переваги та виклики, пов'язані з впровадженням цифрових технологій. Автори акцентують увагу на необхідності професійної підготовки вчителів для ефективного використання цифрових освітніх платформ, зокрема Kolibri Education.

Ключові слова: цифровізація, цифрова компетентність, освітні цифрові платформи,

диджитал-простір, платформа Kolibri Education.

The problem of introducing educational platforms into the educational process of pedagogical universities, in particular into the practical activities of philology students, is analyzed in the article. Changes in the consciousness of a teacher in the era of global digitalization are taking place actively; therefore, organizational, methodological, and personal transformations are foreseen. Participants' activities in the educational process for training future teachers are aimed at understanding the digitalization process. The authors study the use of interactive educational platforms by undergraduate students to improve the professional training of students and their readiness for new challenges. Various approaches to the systematization and classification of educational digital resources are proposed; in particular, changes in their assessment are traced, starting from the period of active implementation of distance and blended learning. The authors propose to actively form and test students' digital competencies in mastering the technical and functional characteristics of modern digital learning tools, in particular those that educational institutions of a certain region actively use. The learning process is proposed to be directed towards mastering a specific educational platform to determine its effectiveness both in the educational process of mastering a foreign language and with the prospect of its future use in professional activities. The practical activities of students are aimed at conducting monitoring, which will allow clarifying the priorities in the use of the educational platform by participants in the educational process. Specific ways of integrating educational digital platforms are proposed in the article in order to improve the quality of university education. The advantages and challenges associated with the implementation of digital technologies are considered in the article. The authors emphasize the need for professional training of teachers for the effective use of digital educational platforms, in particular Kolibri Education.

Key words: digitalization, digital competence, educational digital platforms, digital space, Kolibri Education platform.

УДК 37. 211.24
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/83.2.39>

Гриньова М.В.,
докт. пед. наук, професор,
ректор
Полтавського національного
педагогічного університету
імені В.Г. Короленка

Орлов О.П.,
канд. філол. наук,
доцент кафедри англійської
та німецької філології
Полтавського національного
педагогічного університету
імені В.Г. Короленка

Постановка проблеми. У документі Організації економічного співробітництва та розвитку вирішальна роль педагогів у підтримці та організації навчального процесу визначена гранично містко та лаконічно: «Якість освітньої системи не може перевищувати якості своїх викладачів» [OECD]. Осучаснення освітньої системи усіх рівнів

неможливе без змін у підготовці майбутніх учителів, без володіння ними реальними професійними компетентностями, покращення яких безпосередньо пов'язано з якістю шкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом сформувалася потужна база наукових обґрунтувань цифровізації освітнього

процесу в працях вітчизняних та зарубіжних учених: В. Бикова, В. Кременя, О. Андрищенко, А. Бозкурта, С. Ілляшенка, І. Кучерак, О. Овчарук, О. Шпарик, С. Родрігеса, К. Г. Паломіно, П. Чамосо, М. Дж. Соуза, А. Роча тощо. Впровадження цифрових ресурсів в освітній процес висвітлюється у різних аспектах, зокрема для покращення організації навчальної діяльності закладів середньої та вищої освіти. Особливої уваги потребує дослідження процесів підготовки педагогічних кадрів нового покоління, яким доведеться працювати в умовах диджитал-просторів. Увага дослідників зосереджується на концептуальному значенні цифровізації в умовах сучасних реалій, визначаються переваги та ризики цифрової трансформації традиційних форм навчання. Процес створення та впровадження цифрових освітніх платформ набув актуальності у період застосування у навчальному процесі дистанційних форм навчання.

Концепція Нової української школи орієнтована на «наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі та управлінні закладами освіти і системою освіти» [1]. Цифровізація розглядається як системно організований процес, що охоплює і змінює сфери діяльності закладів освіти, що значно розширить можливості вчителя, оптимізує управління закладами освіти. Наразі існують різні засоби організації дистанційного та очного цифрового навчання: інтерактивні навчальні платформи, сайти, блоги, сучасні месенджери.

Цифровізація передбачає докорінні зміни в системі освіти, які стосуються процесу навчання, управління, організації, контролю тощо. Централізовані освітні платформи ще потребують ретельного дослідження результативності в освітньому процесі, адже від ефективності цього навчального ресурсу залежить рівень якості освіти Нової української школи. Науковці відзначають переваги освітніх централізованих платформ у формуванні та розвитку інформаційно-цифрових компетентностей учнів, вироблення основ глобального мислення, посилення мотивації до пізнавальної діяльності, розвиток культури спілкування тощо. Загальні переваги освітніх платформ полягають в доступності освітніх ресурсів, індивідуалізації навчання, інтерактивності процесу, його ефективності [3, 8].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Нагальною проблемою сучасної освіти є удосконалення підготовки педагогічних працівників як у процесі навчання, так і впродовж професійної діяльності. Метою статті є висвітлення одного із шляхів цифровізації сучасного освітнього середовища, зокрема використання дистанційних засобів навчання – інтерактивних платформ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Якісна освіта є однією з окреслених міжнародних цілей сталого розвитку. У звіті про досягнення

цілей сталого розвитку – ЦСР (SDGs *Sustainable Development Goals*) за 2024 рік зазначено, що, незважаючи на певний прогрес, глобального прориву в освіті не відбулося, залишаються актуальним розв'язання критичних проблем, таких як нестача вчителів, обмежений рівень професійної підготовки та розвитку педагогів, вдосконалення навичок читання учнів. Цифровізація в освітньому процесі є першим рушієм, який може трансформувати освіту, покращити процес підготовки кадрів. Якщо диджиталізація не є панацеєю від кадрових проблем, соціальних викликів та ризиків, то у царині предметної та психолого-педагогічної підготовки здатна зробити прорив в освіті, модернізувати навчальний процес.

Більшість рекомендацій стосувалася, як видно, можливостей доступу до цифрових засобів навчання, рівні права в їхньому користуванні, що дійсно визначає перспективи цифровізації кожної національної системи освіти. Крім того, підвищення якості освіти було визначено пріоритетом розвитку суспільства як шлях досягнення багатьох інших цілей сталого розвитку.

Цифрові засоби навчання можна класифікувати за різними параметрами, на початку пандемії було запропоновано такий поділ:

- ресурси для надання психосоціальної підтримки;
- цифрові системи управління навчанням;
- системи, створені для використання на базових мобільних телефонах;
- системи з потужною автономною функціональністю;
- масові платформи відкритих онлайн курсів;
- зміст самостійного навчання;
- мобільні програми для читання;
- платформи для співпраці, які підтримують живе відеоспілкування;
- інструменти для вчителів для створення цифрового навчального контенту;
- зовнішні репозитарії рішень для дистанційного навчання [10].

Критеріями поділу визначені як функціональне призначення, так і технічна характеристика цифрових засобів навчання, але більшість із них пропонують функціональні можливості в кількох категоріях.

Характерними особливостями сучасних дистанційних засобів навчання визначають критерії, які активізують взаємодію педагога та здобувача освіти. Учені по-різному обирають пріоритетність характеристик, зокрема такі:

- діалогічність як взаємодія учасників освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах [6];
- інтерактивність освітнього процесу як командної діяльності, під час якої відбувається активний обмін думками, ідеями та пропозиціями [5];

– атмосфера навчального співробітництва, вмотивованість до виконання домашніх завдань; легкість та успішність засвоєння навчального матеріалу [3].

М. Уаду та ін. розробили підхід до оцінки якості платформ електронного навчання на інтерактивних системах моделі якості. Оцінка базується на таких характеристиках: функціональна придатність, надійність, продуктивність, зручність використання, безпека, сумісність, ремонтпридатність і портативність [7].

Протягом 2021-2025 рр. було проаналізовано ефективність освітньої платформи Kolibri Education у навчанні студентів другого та третього курсів студентів-філологів зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) та мова та зарубіжна література (німецька)); 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька) та мова та література (англійська)). Обрана платформа визнається одним з ефективних цифрових інструментів, що відповідає сучасним вимогам до інтерактивного та візуального навчання. Відомий у світі за масштабами розповсюдження освітній ресурс забезпечує мовні навички від читання до письма на рівнях від A1 до C1. Платформа Kolibri Education була активно апробована на заняттях і самостійній роботі студентів під час засвоєння практичного курсу усного та писемного мовлення професійного та загального спрямування. Інтерактивний контент освітньої платформи адаптувався до різних моделей навчання (фронтальна, групова або парна робота, проектна робота, перевернутий клас тощо), навчальних середовищ (віртуальний клас тощо), навчальних програм та підручників. Соціально-емоційний стиль навчання урізноманітнювався завдяки цивілізаційним матеріалам та CLIL, які знайомлять з різними культурними середовищами, підвищують обізнаність та розвивають креативність, критичне мислення та соціально-емоційні навички. Активно використовувалися когнітивні та моторні ігрові програми BOOKR Class у формі завдань на зіставлення, завдань на порівняння, через комікси, ситуації, а також продуманий контент аудіювання, граматики та вимови.

У процесі апробації освітньої платформи було протестовано оцінювання Lexile – інструмент, який допомагає персоналізувати навчання, а також простий для розуміння показник засвоєння прочитаного тексту, який можна використовувати в педагогічній практиці у процесі навчання учнів іноземним мовам. Лексильні міри забезпечують науковий підхід до підбору текстів для читання учнями, що відповідають їхнім здібностям.

Під час моніторингу роботи викладачів та студентів з освітніми ресурсами платформи Kolibri Education були визначені переваги та недоліки у застосування цифрового засобу навчання.

Результати анкетування виявили ефективність впровадження платформи у навчальний процес.

Анкета для викладачів і студентів

1. Оцініть функціональність (організаційну, навчальну, комунікативну, аналітичну) освітньої платформи Kolibri Education.

2. Чи підвищилася продуктивність цифрової платформи у порівнянні з нецифровими засобами навчання, оцінювання, аналітики.

3. Наскільки сумісна освітня платформа з іншими освітніми програмами навчання, перевірки знань, комунікації між студентами?

4. Оцініть зручність у користуванні освітньою платформою Kolibri Education.

5. Визначте надійність освітньої платформи.

6. Як ви оцінити ефективність освітньої платформи у навчальному процесі, назвіть продуктивні види роботи, методи та форми навчання?

7. Оцініть можливості платформи в плані підготовки до професійної педагогічної діяльності.

8. Наскільки освітня платформа відповідає критерію портативності.

9. Оцініть платформу загалом за п'ятибальною шкалою. Аргументуйте свою оцінку.

Загальна оцінка платформи за п'ятибальною шкалою склала 4, 39 балів, що свідчить про ефективність і навчальну привабливість Kolibri Education. Зауваження стосувалися обмежень комерційного характеру та змісту текстів для читання та аудіювання, які здебільшого є далекими від українських реалій.

Висновки і подальші перспективи. Проблеми використання цифрових платформ в освітньому процесі середньої та вищої школи набувають наукової актуальності, пов'язаною з ефективністю централізованих платформ, які потребують подальшого експериментального дослідження з огляду на тематичну та функціональну систематизацію.

Завдання в режимі онлайн передбачають комунікативні функції та аналітичну статистику результатів навчання. Інтеграція сучасних технологій у процес навчання іноземної мови відбувається з оглядом на подальшу професійну діяльність студентів. Майбутні вчителі вивчають навчальний контент освітніх платформ з метою визначення відповідності навчальним програмам з предмета для учнів базової середньої та старшої школи. Різномірний навчальний контент освітніх платформ дозволяє індивідуалізувати навчання, створити успішне навчальне середовище.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Концепція Нової української школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednyaua-sch-2016/koncepciya.html>

2. Кремень В. Г., Биков В. Ю., Ляшенко О. І., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Мальований Ю. І. та ін. Науково-методичне забезпечення цифровізації

освіти України: стан, проблеми, перспективи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2022. № 4 (2), С. 1–49. URL: <https://doi.org/10.37472/v-naes.2022.4223>

3. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Ілляшенко Н. С. Цифрова трансформація освітньої діяльності закладів вищої освіти України в умовах війни. *Вища освіта за новими стандартами: виклики у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-метод. конференції. Харків, 2022, С. 7–10. URL: <https://dspace2.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/5560>

4. Овчарук О. Моніторинг готовності вчителів до використання цифрових засобів під час війни в Україні. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. т. 98. № 6. С. 52–65. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v98i6.5478>.

5. Bozkurt A., Sharma R. C. Exploring the learning analytics equation: What about the carpe diem of teaching and learning? *Asian J. Distance Educ.* 2022. № 17. і–xiv. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7402312>

6. Morze N. V. Description of digital competence of a pedagogical worker. *Open educational e-environment of modern University. Special edition*. 2019. 1–53. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s39>.

7. Yutsevych I.S. Formation of information competence in future foreign language teachers taking into account the principles of modularity of teaching. *Digital competence of a modern teacher of the new Ukrainian school: collection of abstracts of reports of participants of the All-Ukrainian scientific-practical seminar Institute of Information Technologies and Learning Tools of the National Academy of Sciences of Ukraine*. 2018. P. 60–61. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/710586/>

8. Ouadoud M., Chkouri M. Y., Nejari A., El Kadiri K. E. Studying and comparing the free e-learning platforms. In *4th IEEE International Colloquium on Information Science and Technology (CiSt)*. Institute of Electrical and Electronics Engineers. 2016. P. 581–586. URL: <https://doi.org/10.1109/CiST.2016.7804953>

9. Lytvynova S., Sukhikh A., Melnyk O. Use of the platform for distance and mixed learning 'All-ukrainian school online: analysis of the results of the all-ukrainian survey. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2024. Vol. 104. № 6, P. 31–52, URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v104i6.5658>.

10. European Commission. Digital Education Action Plan (2021–2027). URL: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/actionplan>